Ч. 118. (289). Львів, пятниця, дня 12. мая 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих територіях 4 коп.

Політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Відбите Галичини.

IX.

Вислід маєвої офензиви. — Кінцеві замітки.

Семитижневний похід осягнув вповні свою ціль. Союзники полонили понад 400.000 Росіян, та здобули 330 гармат і 840 машинових крісів. Около 40.000 квадр. кільом. австрійської землї відбито від ворога, здобуто дві кріпости в дуже скорім часї, проломано фронт ворога та роздїлено його армію на дві части. Офензивну силу російського війська зломано на цїлий ряд місяців, салдат здеморалїзував ся, притім нестало военного матеріялу і муніції. В наслїдок невдач в Галичині, мусів ворог уступити також з Польщі.

Правда, що змаганє з ворогом, яке довело до незвичайних успіхів, було незвичайно тяжке; коли взяти на увагу галицькі бої, то не можна відмовити взагалї противникови, а особливо його управі певного признаня. В безчисленних боях та 10 великих битвах боронили Росіяни кожду пядь Галицької землї, вісїм разів старались здержати противника, а два рази перейшли до проти-наступу на велику скалю. Вправдї ворогови нїгде не пощастилось, та все таки годї винувати російську військову управу за невдачі, а то хотьби з трех зглядів: ізза недостачі официрів, вишколених жовнїрів та муніції. Хочемо без застережень признати, що російський начальний вожд стягнув всї можливі резерви, старав ся зреорґанїзувати розбиті віддїли, вирівнати та злучити знов фронт, приготовляв укріплені становиська збираючи в них втїкаючі війська до нової оборони; — много разів пізнав він влучно наші слабі місця та старав ся се використати. Се признанє для ворога не вменшує, тільки ще більше підносить заслуги нашої начальної військової управи, наших командантів та жовнїрів. Стратеґія — се система помочи, сказав Мольтке. Сей вислів можна розуміти двояко: загалом нема якоїсь постійної системи з непохитними правилами для вождів, бо кожде военне положенє вимагає иншої розвязки, — або: дїйсний вожд буде і мусить в кождім положеню самостійно шукати на-ново дороги до побіди, — він у відповідну пору буде відповідно поступати.

Коли взагалї у всесвітній історії є який похід, який стверджував би слова Мольткого — то на всякий случай галицький. Нї начальна управа союзників, нї військо та його вожди не поступали після якоїсь постійної системи; вони примінювались все до обставин і положеня. Коло Горлиць-Тарнова, колю Любачева і Львова вибрано пролом, коло Кросна-Дуклї удар на зади та в крило получений з фронтовим наступом, коло Маґерова-Городка-Миколаєва таку саму тактику що й коло Кросна-Дуклї получену з великим обосторонним окруженем в наслїдок стисненя крил, то знов примінювано чисту оборону як средство до побіди. — і все те, поодинокі дїланя і загальний плян який отвирав як найширше поле для поодиноких дїлань, — вело до бажаної цїли.

Макензен і Лїнсінґен, Бем Ермолї і Архикнязь Иосиф Фердинанд, Еміх і Марвіц, Шурмай і Арц поступали відповідно в відповідній хвилї. І всюди слїдував удар по удареви, анї днини нї хвильки не змарновано, а одинокий, ледви чи замітний застій в операціях був спричинений пересуванєм сил на італійський фронт, що було випливом злочинного зломаня союзницької вірности.

Нїчо не виказує так недвозначно знаменитих прикмет наших командантів корпусів як примір Еміха коло Жмигорода. Його бистра погоня не дозволила ворогови висадити міст на Вислоцї; все, що можна було стягнути, переправляєть ся через ріку, продовжуєть ся погоню на схід а відтак на полудне, щоб випертим з Карпат X австрійським корпусом відтяти Росіянам відворот. Нїмецький X корпус і X австрійський віднесли повну побіду.

Невисказана похвала належить ся нашим і союзним військам. Вони вповні виказали, що є найліпшими жовнїрами на землї. Їх наступ не має приміру, не знає стриму, холоднокровна і спокійна їх оборона, безпримірна у них витривалість в трудах, в походах і карности, — геройських дух царить над ними; він велить їм відкинути і призабути на індівідуальність і на все — для добра вітчини та дорогої країни.

І хтож нинї сумніваєть ся про остаточну побіду, якою поблагословить нас і наших союзників Всевишній завдяки жертвенности нашого цїлого народу, відвазї та хоробрости наших вождів та завдяки геройськости наших безпримірних жовнярів!

З незахитаною вірою глядимо в будучність!..

Чи „Народна Торговля“ здійснила наші надії?

Від ряду лїт ріжні гуртки людий, ляїки, економісти, а навіть фахові торговельники обговорюють се питанє на ріжний лад, та все доходять до неботичного вислїду.

Прислухуючись їм, зацікавив ся я сим питанєм, та став сам роздумувати над ним. Чи сї люди мають слушність? — а коли мають, чомуж не піднесуть своїх замітів прилюдно — в часописях, на зборах, та чому не постарають ся щоби їх лихо направити.

Здорова, річева, критика є потрібна ще й піднесена в поважній формі, причиняєсь до виясненя неодного баламуцтва — а коли вона оправдана, спонукує до заспокоєня бажань загалу.

Безперечно, що Народна Торговля, яка повстала з маленьких початків — поклала в нашім народнім житю великі заслуги та дійшла нинї до великих розмірів.

Велика безумовна заслуга сих людий, що з так незначної спілочки розвинули її до величезних розмірів — з міліоновим оборотом, з численними філїями. Старались виобразувати в ній сотки наших торговельників та що своїм солїдним додержуванєм умов з чужими людьми, своєю точностю, здобули для інституції опінїю знаменитого платника.

Не маю наміру писати її історії — ми її знаємо — в очах наших вона розвивалась і розвиваєть ся. Що вона в загалї розвинулась — а не заснїтилась, як се сталось з деякими подібними інституціями при много гарнїйших умовах — в першій мірі завдяки солїдности її провідників — котрі хоть не фахові але *солїдностю* зуміли так великого дїла доконати.

У нас, бачите, до нинї люди до спільницької роботи відносять ся байдужно, *спільницька проблема* одинока, що нас може економічно піднести, від котрої майже *судьба нашого народу залежить*, не годна розвинутись.

У спільництві важну роль відграє колективний капітал получений з колективною роботою. Се для нас чуже. Ще від біди, при сильній аґітації, можна дещо капіталу зібрати, але щоби спонукати нашу суспільність, до другої колективної річи, себто працї — се вже майже не мислиме.

Реєструє ся якась спілка, вибирає ся управа, рада надзираюча — але у вислїдї праця спадає на одного, двох людий і тодї вже судьба спілки залежить від щасливого случаю. Солїдний чоловік стане на чолї спілки, — спілка розвиваєть ся, перейде сей чоловік деинде — спілка занепадає. Ще кредитово-щадничі товариства, вони є між спільницькими родами стоваришень найлекші до веденя — їх чимало повстало і вони сяк так розвивають ся.

Торговельну спілку — де більше скомбіноване веденє, тяжше провадити. Найтяжше однак йдуть спілки витворчі — бо їх веденє є досить скомплїковане, тому їх майже у нас нема.

Торговельні спільки по роцї істнованя нидіють — упадають — або тратять первісну форму та стають парохіяльним або читальняним крамом — як не перейдуть на власність або в аренду склепаря.

Брак фахового персоналу, брак зрозуміня ідеї спільництва, а найважнїше, *брак гуртівнї*, о котрі би могли оперти ся наші торговельні спілки, є причиною сего сумного стану.

Сю задачу мали сповнити „Народна Торговля“. Були по части в ріжних часах щирі наміри заосмотрювати наші спілки і крамниці товарами з маґазинів філїяльних. Однак в практицї високи цїни детайлїсти, філії, з малим рабатом брак відповідного дешевого артикулу був причиною, що наші торговельні спілки мусїли оперти ся о жидів-гуртівників, та се зводило їх до руїни.

Від заложеня до нинїшної днини йде „Народна Торговля“ по однїй і тій самій лїнії — і за нїчо в світї не хоче з сеї дороги зійти. З тяжкою бідою заложить в містї повітовім свою філїю; на се треба спеціяльної протекції, прошеня; всї се добре знають, що робили заходи при основаню філїй.

Більш тямущі одиниції, що причинились до снованя філії радіби зробити з неї щось більше, чим звичайний крам, хотїлиб перемінити її на торговельний синдикат, гуртівню, союз всїх торговельних спілок в повітї. А ту на перепонї стоїть утертий, випробований в горі, та під теперішний час мертвий, невідповідний шабльон. Директор звиняєть ся централею у Львові — має звязані руки і хотяйби се була найщирійша людина, не годна нїчо вдїяти.

Лїнїя львівської управи є певна — *без ризика, приносить проценти вкладчикам, а дивіденду удїловцям, тай більш нїчого.*

Скажете: Торговля виховала фаховий персонал. Про те далоби ся много говорити. Практикантів *тресують*, а не *виховують*. Чи зайняв ся хто з панів з надзираючої ради питанєм практикантів т. з. субєктів? Поважно — здаєть ся — нїколи!

Тай тому торговельники зї школи „Н. Т.“ йдуть до ріжних инших звань як сторожі скар-

бової, до війська на довше служачих підофіцирів — а навіть дієтарів, лише не до торговлї! Скажуть, то вони винні — а я сему не вірю — їх не виховано відповідно. А впрочім не конче завидна доля навіть п. п. директорів філїй відстрашає їх від сего. Питанє се, то болюча рана, яку треба конче вигоїти, коли хочемо мати виобразований стан купецький, добрих начальників торговельних спілок.

Народна Торговля мусить зійти з дороги простого краму, мусить обняти ширший видно-круг — хотяйби се коштувало о д и н % д и в і д е н д и у д ї л о в ц ї в; вона мусить перемінитись на великий торговельний комісово-експортовий дім а при своїх філїях утворити склади і маґазини з дешевим добрим товаром для повітових спілок.

Легко дасть ся се перевести, бо Н. Т. має вироблену в краю і за границею опінію солїдного платника. Хай зажадає від фірм для себе репрезентації на Галичину, загрозить зірванєм зносин, то певне скорше дістане, чим жидок, що має 15 до 20 тисяч капіталу. — Се вже по части колїдує з повагою, такої фірми, як „Торговля“, що оперує мілїонами а бере через такого посередника свої товари.

По части малаб товари в комісї, а по части маґазинувалаб у Львові і на повітах. Колиб законтрактовала, припустім, більшу скількість ваґонів цукру, товщу, муки і и., то не лише філїї і инші спілки були би заосмотрені в дешевий цукор, але і чужі детайлїсти радо би куповали.

В такім великім розмаху і маленька провізія виросла би до значних капіталів.

На се треба мілїонів — скажуть зараз провідники. Правда — однак і се правда, що артикули сї принесуть п е в н и й зиск — отже хотяйби прийшло ся оперувати позиченим капіталом, то принесе він більший процент від заплаченого. Капітали для такої інституції як „Н. Т.“ не тяжко буде роздобути і тут і у Відни а навіть в банках заграничних — бо інституція має реномовану фірму через се не лишень зрослаби її фінансова сила але инша повага за границею, — а найважнїйше що в короткім часї піднесла би инші спілки торговельні.

Обильні зиски улекшили би поправу долї директорів і торговельного персоналу, які — нїгде правди дїти — дуже лихо є оплачувані в порівнаню з заграницею. Такий розвій дав би почин самостійній витворчости. З розмахом тим розвинув би ся і н т е р е с д о т о р г о в л ї у н а ш о ї м о л о д і ж и, яка до нинї, задля браку виглядів так нерадо віддає ся висшим і низшим студіям торговельним, уважаючи Народну Торговлю за послїдну дошку ратунку.

Сповненє сих завдань ожидає цїла наша свідома суспільність — яка з пієтизмом все відносилась і відносить ся до матери нашої української торговлї — яка радаби бачити в Народній Торговлї спасенє нашого економічного поневоленя.

До сего під нинїшню хвилю позволю собі додати прошенє о заложенє двох трех філїй в ново окупованій области в Луцку, Володимирі Волинським і Холмі.

Брак персоналу, найбільшою буде перешкодою, однак се можнаби перевести коштом галицких філїй — які можнаби заступити паннами. Се малоб не лише торгове значінє — але і ідейне.

В цїли поширюваня австрійської орієнтациї між Українцями на Волинї, узискали би ми дозвіл на основанє таких філїй. Навязалиб торговельні зносини з тамошнїм населенєм, — що принеслоб великі моральні і матеріяльні користи,

проф. Яків Я ц к е в и ч.

4. Воєнна позичка.

(Популярне поученє)

(Далї).

В п л а т а

При підписуваню до 200 К. треба вплатити при зголошеню цїлу підписану квоту; при субскрипції за малолїтних та вихованків яке вимагає судового зізволеня можна при підписуваню позички в почтових щадничих касах користати з тої пільги, що вплата не мусить наступити при зголошеню. Вплата може наступити в готівці за посередництвом чеків або вкладкових книжочок почтової щадничої каси.

Вплачувати можна також відданєм вкладкових книжочок щадничої Каси Банків, позичкових Кас, або купонами.

При підписуваню квоти понад 200 К. треба вплатити при зголошеню 10 процент номінальної вартости, 15 червня та 15 липня 1916 по 20 процент, 16 серпня 1916 25 процент а 15 вересня 1916 решту підписаної квоти.

Світову війну треба вести не лише з ощадностий пороблених в часї війни, але також ощадности найблизших лїт.

Льомбардованє підписаної позички.

Австро-Угорський Банк та його філїї, воєнна позичкова Каса та всї її бюра уділяють на вільний застав облїґації підписаної позички до висоти 75% номінальної квоти заставленої облїґації.

В згаданих заведенях можна підписувати воєнну позичку у висотї 1000 К. і сейчас на ту позичку затягнути довг в квотї 750 К так, що до набутя тих державних паперів, котрих цїна купна виносить 925 К. треба готівки лише 175 К.

В виду сего можна підписувати в речинци призначенім до підписуваня що найменше пять разів більшу квоту від готівки, якою в даній хвилї розпоряджує ся.

(Кінець буде).

Світова війна.

Американсько-нїмецький спір полагоджений

ВАШІНҐТОН. По висланю телеґрами з американською нотою, заявив секретар стану Лянсінґ, що Нїмеччина займає ся справами, які не надають ся до дискусії Америки з Нїмеччиною. Зміст нїмецької ноти вказує, що Нїмеччина перехилює ся на сторону Америки. Коли Нїмеччина додержить приреченя, Америка не має предмету спору. Треба однак обчислити втрати, які Америка понесла від нїмецьких підводних лодок, котрих команданти дїлали згідно з попередною нїмецькою полїтикою. Ріжниця поглядів Америки і Анґлії не може бути предметом дискусії з Нїмеччиною. Супроти Анґлії Америка буде дїлати так, як сего вимагає договір.

Відозва поневолених Росією народів.

ШТОКГОЛЬМ. Поневолені народи Росії вислали до президента Америки Вільсона відозву. В сїй справі пише дневник „Alehanda“ що в адресї нема слїду приставаня на яку небудь сторону в світовій війнї; проголошує вона лише страшні події, котрі є причиною, що говореня Росії про місію визволеня народів, стає ся страшним та болючим насміванєм. Репрезентовані в адресї народи, котрі гнобить свободолюбна Росія, становлять половину Росії. Анґлія, опікунка малих народів, може показати, о скілько дійсно думає про визволенє поневолених народів. Коли їх голос взиваючий о поміч промине безслїдно, тодї нехай нїхто в Европі не вірить в солодкі слова Анґлії, та не ручить за спокій в Европі.

Коалїція ставить услівя мира.

БУДАПЕШТ. З Букарешту доносять, що Філїпеску виступив перший раз по повороті Росії, та висказав ся в справі заграничної полїтики. Заявив, що має враженє, що коалїція побідить. За услівя мира зажадає коалїція задосить учиненя за Сербію та Бельґію, зажадає Альзациї для Франциї, Італія мусить одержати що найменше тілько, кілько їй Австрія давала добровільно. Росія зажадає уживаня моря. Про Королївство для Поляків Філїпеску не згадав анї словом. Під такими услівями може Нїмеччина коли хоче, заключити сейчас мир. Що до Румунії, Філїпеску думає, що мусить вона старатись о згляди коалїції а простори, яких жадає для себе, мусить сама добувати.

Справа Лїбкнехта в парляментї.

БЕРЛІН. Наради нїмецького парляменту застановляли ся над причиною увязненя п. Лїбкнехта. Справозданє доносить, що Лїбкнехт признав ся, що 1. с. м. взяв участь в мировій манїфестації на Почдамській Площі та підбурював присутних окликами: „Проч з війною! Проч з правительством“. Також роздавав картки, скликаючі на збори, та був одягнений в цивільну одїж, хотяй після прав мав бути в мундурі. Стверджено отже, що Лїбкнехт взивав до поборюваня правительства, а тим самим дїлав в користь ворожих держав, тому парлямент не може його увільнити. Один з соціяльних послів признав, що увязненє було справедливе, та що нїмецький парлямент нїколи не мав на своїх нарадах подібної справи. Справа Лїбкнехта представляє ся, як зрада воєнна і парлямент зі зглядів на нарід і на заграницю не може уважати зрадливого поступованя Лїбкнехта за дрібницю. Промовляв в тій справі також польський посол, та домагав ся увільненя Лїбкнехта, а то з огляду на події, які моглиб в будуччинї приключитись. Комісія відкинула оба внески проти голосів внескодавців і Поляків.

Російське звідомленє.

ВІДЕНЬ. Справозданє російського штабу: д н я 8. м а я. Наша артілєрія викликала пожежу в Ілукштї та висадила склад нїмецької муниції. Нїмцї відкинули наш атак, та сильно обстрілювали відтинок на полудне від озера Ільзен коло Двинська. На полудне від місточка Вишнева розпочали Нїмцї сильну діяльність артілєрії. На Яхівцї на схід від Баранович кинули нїмецькі лїтаки бомби. На полудневий захід від Кременця ми висадили міну. В Галичинї на полудне від Цеброва наші ґранадієрі кинули на рови неприятеля ручні ґранати.

9. м а я. Нїмцї острілювали Укскіль. Над Двиною удало ся нам розігнати коло Якобштату нїмецьких робітників.

Ріжні вісти.

АМСТЕРДАМ. З Льондону доносять, що до тепер розстріляно пятьох революціонерів — Ірляндців, котрі підписали проклямацію. Загалом страчено 12 осіб, 67 засуджено на вязницю, 2 на примусові роботи.

ЛЮҐАНО. Італїйські дневники доносять, що минулого тижня італїйські та грецькі сторожі звели малу борбу. Вислано комісію, котра має визначити обосторонну окупаційну сферу.

ЛЬОНДОН. На бенкетї виданім в честь послів до російської Думи виголосив премієр Аскіт бесїду, в котрій сказав, що оба правительства порозуміли ся що до турецької справи та полагодили всї точки в яких сходять ся інтереси Анґлії та Росії. Обговорено напрям полїтики, котрої Анґлія буде придержувати ся.

ПЕТЕРБУРГ. З Евпатрії доносять, що дня 7. с. м. прибув до побережа турецький кружляк „Міділї“ та острілював через 40 мінут стоячі в пристанї кораблї. Є жертви серед людий.

БУДАПЕШТ. Болгарський шеф ґенерального штабу майор Єстов, підполковник Георґієв та військовий аташе Танишлев, прибули тут вчера, та відїхали вечером до Софії.

ПЕТЕРБУРГ. Лїтні засїданя Думи зачнуть ся 28. мая і будуть тривати 4 тижнї.

ЖЕНЕВА. Француські дневники доносять, що страйки в Новім Йорцї прибрали застрашаючі розміри. До тепер страйкує там 100,000 робітників, а 40,000 робітників в пристанях загрозили страйком.

„Stampa“ доносить, що тепер відбуває ся в місцевости коло Берна трета конференція міжнародних соціялїстів, в котрій беруть участь заступники всїх европейських держав, котрі недавно відбули нараду в Цімервальдї. Воюючі держави заступають делєґати з Італії, Нїмеччини, Франциї та Росії. Наради держать в тайнї.

СОФІЯ. З Атен доносять, що коалїція уповажнила Італію окуповати північний Епір.

ЛЮҐАНО. Як зачувати папа вислав шифровану телеґраму до Цїсаря Вільгельма в справі від Америки. Пильним союзником папи в тій справі, як і в справі мира є еспанський король.

ВІДЕНЬ. Російські мілїтарні критики пишуть про велику російську офензиву, в котрій в. кн. Микола Миколаєвич відограє визначну роль.

АТЕНИ. З Атен доносять, що коло берегів Епіру затонув анґлїйський корабель з сербським військом від торпедового стрілу. Лише часть війська виратувано.

ЖЕНЕВА. Анґлія обняла протекторат над Чорногорою та виключила її з участи в нарадах союзників.

НОВИНКИ.

— **Відбудова Галичини.** Урядова часопись „Gazeta Iwowska“ поміщує розпорядок намісника Галичини, який містить статути „галицької централї до економічної відбудови краю“. Централя ділить ся на три відділи: будівельний, господарський та торговельно-промисловий. Будівельний відділ буде полагоджувати справи знищених війною міст, місточок і сіл, господарський буде старатись о піднесенє господарства, а торговельно-промисловий про піднесенє торговлї і промислу.

— **Патріотична українська громада.** Громада Тустановичі, дрогобицького повіта, підписала на четверту воєнну позичку два міліони корон.

— **Котра небезпека більша?** З нагоди річниці голосного перелому російського фронту і побідного походу армій центральних держав на українські землї можна пригадати дещо з голосів московських часописей про можливість появи військ центральних держав на схід від Збруча. І так „Биржевыя Вѣдомости“ писали з приводу піднесеного питаня, чи відновлювати українську пресу: „Будьмо справедливі і даймо Українцям те, чим самі користуємо ся. Цькованє народів... тільки ослаблює нашу силу, так потрібну державі в дні, які переживаємо, викликає непотрібний і злочинний неспокій, несе таке розєднанє й недовірє в суспільности, що йому треба дати рішучу одсіч“. М. Ковалевський писав у сїй самій часописи: „Для кого не є тепер безперечним, що не слід безкарно нищити українського друкованого слова... перед можливістю того, що австрійсько-німецьке військо вдерсть ся на лїво-бережну Україну, на Київщину й Чернигівщину“. „Не треба піддержувати серед населеня зовсім зрозумілого невдоволеня марною боротьбою з народньою мовою, школою, друкованим словом“. Иншої думки був „Свѣтъ“, що писав: „Відновленє української преси, котра має своєю головною задачею розбити „русское національное единство“, „буде гіршою поражкою нїж яка небудь поражка на полях бою“ „Свѣтови“ вторували „Московскія Вѣдомости“, які жадали „особливої енерґії й особливої витривалости“ в боротьбі з українством. На чорносотеннім з'їзді, що відбув ся при кінці падолиста 1915 р. в Петербурзї, говорило ся також, що „треба всїма силами бороти ся з мазепинським рухом“, а чорносотенний делеґат з Нижнього Новгорода заявив, що український рух — се язва. Не дай Боже! Се, панове, не простенький гопак, а поважний політичний рух“. — (В. С. в. У.).

— **Виділ тов. „Жіноча Громада“** розважав на своїх засїданях потребу утвореня фонду для несеня помочи зубожілим українським родинам. Щоби підготовити для сеї акції ґрунт, Виділ устроює в середу 17. с. м. о год. 5 по пол. в льокали „Укр. Бесїди“ (Костюшка 1) сходини, на які просить всїх, що інтересують ся сею справою, зокрема всїх членів Товариства.

— Надзвичайний професор львівського університету др. Тит Спірідіонович Мишковський вернув до Львова і в найблисших днях зачне свої преподаваня на богословськім виділї.

— **Українські школи для дітей виселенців.** На зїзді в справі опіки над дітьми втікачів у Москві один з промовців Ст. Сірополко висловив бажанє, щоб правительство відносило ся дуже обережно до національности й віри дітей, котрі підлягають його опіці маючи на оці український нарід та уніятський обряд галицьких Українців. Було-б бажане, казав він, направляти дітий Галичан та Українців з холмської, волинської та городненської ґубернії до південних ґуберній. Наука для дітий має відбувати ся по думці промовця в українських орґанізаціях в їх рідній мові, при чім місцева самоуправа та союзи повинні дати на се засоби. — (В. С. в. У.)

— **Великдень в Росії.** Московська ґазета „Русское Слово“ доносить, що московські властителї складів перфум не є вже більше в змозї достарчувати своїм клїєнтам товару. В страстнім тижнї сього року продали вони перфуми більше, чим за цїлий 1913 рік! Причина сього явища зовсім ясна: Перфуми вживають ся у нас — пише „Русское Слово“ як напій місто горілки. Ми вміємо все собі порадити. Аптики, які в наслїдок спиненого довозу з Німеччини і Австро-Угорщини булиб вже давно зліквідували свої підприємства, найшли нечайно двері до виходу... В страстнім тижни зробили вони знамениті інтереси і перемінились в дійсні шинки. Такої великої глоти перед аптиками не заґтувало наше місто ще ніколи. На основі лїкарської рецепти можна купити вино і коняк. Підчас свят цїни пішли неймовірно в гору. За фляшку коняку, яка перед війною коштувала 5 рублїв, треба нинї платити 24 до 60 рублїв! Велику консумцію виказує в Росії також спірт. Так прим. продано в Москві в страстнім тижни 2.500 ведер денетерованого спірта. Нема про те чому дивуватись численним наґлим случаям смерти.

— **Воєнні шкоди в Прусії** спричинені російським наїздом, виносять півтора міліярда марок.

— **Виміна бранців.** Американський амбасадор доніс заграничному урядови в Льондонї, що Німеччина згодилась, щоб німецьких і анґлійських жовнірів нездібних вже до служби перевезено на шпитальному кораблї до їх вітчини.

— **Цінне признанє.** В „Münchner Neueste Nachrichten“ помістив польський письменник Станислав Пшибишевський три статї на тему „Від народу до народу“. Хоч тут нї словечком не згадав про українську справу, виставив (Поляк!) російській Українї дуже гарне свідоцтво, доказуючи повну недостачу державного російського патріотизму на Україні. „Ніколи не забуду, пише він, часу російсько-японської війни, який провів я на Українї (автор називає її соромливо полудневою Росією, в Одесї, Харкові, Херсонї, Київі і то в кругах найінтелїґентнїйшого російського товариства. В них принимано кожду вістку про пораженє російських військ з захопленєм, а банкроцтво російської військової сили під Мукденом святковано банкетами і шампанами. — (В. С. в. У.)

— **Невдача російської позички.** Нова російська позичка в квотї 2 міліярдів рублїв принесла правительству повну невдачу. Підписано тільки 500 міліонів! Решту мусять підписати банки.

— **Відкритє лицаря у Львові.** Актуальні знимки свята з дня 2. цвітня виконані фірмою Міллєра будуть висвітлені в кінї Червоного Хреста в ул. Академічній 8 від 12 до 15 мая. Поодинокі образи є слїдуючі: 1) Привіт комітету Зелїзного Лицаря і достойників правительственним комісарем Ґрабовським: 2) відповідь ґен.-майора Рімля в імени Й. Вел. Цїсаря. 3) Ґен. майор Рімль вбиває перший цвях в Лицаря в заступстві Цїсаря. 4) Відтак вбивають цвяхи ком. Ґрабовський, арґентинський конзуль, дир. поліції Райнлендер і много инших військових і державних достойників. Дефіляда військ перед командантом міста ґен. Рімлем при звуках військової музики 41 п. п. Пращанє команданта і його відїзд та загальний вид громадно зібраного населеня. Як доповненє програми: кримінальний роман в 3 актах: Голова Медузи та: конї-карлики і три кузинки повна гумору комедія в 2 актах.

— **Утеча з полону.** „Neue Zürcher Ztg.“ доносить про утечу двох російських полонених з австрійського полону. Перейшли вони швайцарську границю та зайшли до Самаден, звідки забрали їх швайцарські власти до шпиталю в Бернї. Один з них є підофіциром.

— **Толстой лихим учеником.** Що много з европейських світочів науки не відзначалось в школї нї пильностю нї поступами, свідчать між ин. свідоцтва російського письменника ґр. Толстоя, які недавно тому віднайдено в Ясній Полянї. В однім зі свідоцтв читаємо: наука природа: достаточний, фізика недостаточний; ученик є лїнивий, неслухняний та впертий.

— **Великі політичні страйки на Українї.** Як доносять „Neue Züricher Nachrichten“ з Стокгольму, вибух у фабриках на Україні широкорозгалужений робітничий рух на політичнім підкладі. В Київі має страйкувати кругло дві третини муніційних робітників. У Харкові перервано працю в фабриках загального електричного товариства та фабриці льокомотив. У фабриках муніції в Шубаїві та Кривім Розї страйкує від минулого тижня 12.000 робітників. Поліція поарештувала сотки людей в округах, захоплених страйком. — (В. С. в. У.)

— **Полонена Московка.** В боях коло озера Нароч полонили онодї німецькі війська 19. лїтну дівчину, яка служила в російськім війську при санїтетах. Вона мала звичайний салдатський однострій та стрижене волосє. На запит, чому не вступила до самаританської служби, відповіла, що там панує розпуста. Полонену відставлено до табору цивільних полонених.

— **Німецька часопись в Люблині.** В найблисших днях зачне виходити в Люблинї часопись п. з. „Lubliner Nachrichten“. Часопись буде видавати сіоніст з Чернівців Вальдман.

— **Фахові школи для жінок у Відни.** У Відни завязав ся комітет, який має за цїль заложити фахову хемічно-технольоґічну школу для жінок, в якій вони моглиб образуватись практично до ремесла та промислу. Наука має тривати два роки, та має підготовляти учениці до помічних робіт в хемічнім промислї.

— **В службі для вітчини.** Статистичне німецьке бюро виказує, що в Берлїнї в лютім с. р. уродило 5 жінок у віцї 40—45 лїт 20-ту з ряду дитину; 3 жінки уродили 14-ту з ряду дитину, 11 жінок 13-ту, 8 з ряду 12, а 7 десяту. В віцї від 45 до 50 лїт чотири жінки повили 2-ге, 3-те, 4-те і 8-е дитя. Вкінци прийшло на світ 14 близнаків.

— **З житя „золотої“ молодїжи.** Воєнний суд у Відни засудив студента полїтехніки у Львові Рудольфа Баньковского на 8 лїт вязниці, а Северина Баньковского на 4 роки за рабунковий напад на листоноса і за обман. Оба „паничі“ оперували від часу російського наїзду в Галичинї на віденськім бруку. Северин Баньковський був урядником краєвого виділу, побирав у Відни 120 К пенсії, а окрім сього як збіглець 60 К місячно; його спільник мав стипендію 350 К річно, заробляв лекціями і рівнож мав місячну запомогу.

— **Ювілей часописї.** Звісна льондонська часопись „Daily Mail“ обходила онодї 20 лїтну річницю свого істнованя. Тижнево розходить ся сеї часописї у продажі міліон 250 тисяч примірників.

— **Недуга проф. Масарика.** Зі Стокгольму доносять: „Новое Время“ пише, що проф. Масарик, звісний чеський русофіл, занедужав в Льондонї. Стан недуги грізний.

— **Сим ґр. Толстоя в австрійській неволї.** Син великого російського письменника і фільософа Толстой, дістав ся як кадет в австрійський полон та перебуває в Митровиці. Після неудалої втечі інтерновано його в иншім таборі бранців.

— **Виновники сараєвського морду.** Ґавріль Прінціп, один з головних заговірників сараєвського морду, засуджений на досмертну вязницю, зраджував від довшого часу умовий розстрій на релїґійнім тлї. Вбійчо вплинула на него вістка про окупацію Сербії. Лїкарі сконстатували у него окрім сього чахотку. Хорого перевезено до шпиталя. Тут лежить він від кількох місяців в келиї апатичний до цїлого світа, — і цїлий день проводить на молитві. Лїкарі обчислюють його житє що найвисше на 3 місяці.

— **Париська мода утомлена війною.** Доносять з Парижа, що французька мода до тепер сильно була перейнята війною, та витворила богато моделів, які і краскою і формою нагадували військові однострої. Високі шнуровані черевики, стягані на військовий лад плащі та короткі шкотські суконї, капелюхи в формі бомби, лїтака, лодки, шапки астраханських козаків, все те погадувало кровавий шанець світової війни. Та вкінци утомила ся фантазія у виловлюваню моделїв з сірих одностроїв. Мода забажала мира, щоби повернути на давні тори, свобідні, гармонійні та певні. І тому Парижанки вертають до давної ноші.

— **Недостача капелюхів.** Властителї складів капелюхів в Празі оголошують в чеських часописях обширну оповістку, в якій виказують, що по причині недостачі вовни, якої цїна дійшла до дуже високих цїн, фабрики перестали виробляти нові вовняні капелюхи. Також німецькі фабрики капелюхів перестали дальше продукувати свої вироби. Супроти сього мущини будуть мусїли вдоволитись головно неперероблюваними капелюхами.

Нові книжки.

Др Богдан Барвінський: Звідки пішло імя „Україна“? Накладом „Союза визволеня України“. Відень, 1916, 8°. Цїна 20 сот.

Отся історично-фільольоґічна розвідка, яка первісно друковала ся на стовпцях „Вістника Союза“ — вийшла тепер окремою відбиткою для поширюваня її поміж полоненими Українцями, як неменше між широкими кругами нашого громадянства. У вступі автор пояснює лїнґвістичне значінє слова „Україна“, „Українець“, „український“, а далї наводить зі старих історичних документів відповідні виписки, якими доказує, що маємо повне історичне право називати ся Українцями, а наші землї

українськими територіями; коли вже в XVII. столїтю так називають їх чужинцї в своїх ґеоґрафічних картах, пр. Бопляну „Description d' Ukraine“ (Опис України, з 1665) та инші. Ми звернули-б увагу шановного автора на мапу Й. Н. Шміда: Karte Fauriens nder der Halbiesen Krim und oestlichen Ukraine (Віденя, 1787, Подїлка 1:760.000) і на енціклопедийний словар Йоана Ґустава Буксірова й Бека п. з.: Neu-vermehrtes historisch-geographisches allgemeines Lexicon (заголовок довший), Busel, 1703. 3. вид. том VI, стор. 927., де під словом „Ukraine“ знаходять ся ось які слова: Ukraine... ein Teil von Roth-Reussen, welcher Cholm, Nieder-Volhymien, die Woywodschaften Kiow und Braclaw sammt Nieder Podolien begreiftet. Es liegt an den Grentzen von Moscau und der kleinen Tartarey, und gehört theils den Polen theils den Moscowiten. Das Land wird meist von Cosacen bewohnt... і т. д. — а які краще всього доказують, до якого народа й краю належить імя „Україна“.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця, дня 12. мая 1916.

Нинї: 12. мая гр.-кат. 9 муч., римо-кат. Панкрацого.

Завтра: 13. мая гр.-кат. Якова, римо-кат. Сервацого.

○ Укр. Нар. Театр тов. „Бесїда“ у Львові. Саля тов. „Сокіл-Батько“ ул. Руська 20. В суботу дня 13. мая „Назар Стодоля“ штука на 3 дії Т. Шевченка. В II. дії „Вечерницї“ Лїщинського. В неділю дня 14. мая „Безталанна“ драма на 5 дій Ів. Тобилевича. Початок о год. 7 вечером. Білети раньше можна набути в Народній Торговли. 2—1

○ Позір Українцї Клепарова! В неділю дня 14 мая 1916 о год. 6-й вечером устроює Читальня „Просвіти“ на Клепарові виставу „Ой не ходи Грицю та на вечерницї“ народна драма зі співами і танцями в 5 діях М. П. Старицького, при ласкавій співучасти п. Катерини Рубчакової славно звісної артистки українського театру. Часть доходу на австр. Червоний Хрест. Сподїємо ся, що співучасть так достойного гостя як і цїль па котру ся грає, стягнуть громадно українське населенє Клепарова!

○ Надзвичайні загальні Збори товариства „Руська Захоронка“ у Львові відбудуть ся в суботу, 26 мая с. р. о год. 6 по пол. в комнатах Захоронки ул. Руська ч. 3. Порядок дневний: 1. відчитанє протоколу з послїд. заг. Зборів, 2. звіт Видїлу з діяльности тов., 3. звіт контрольної комісії, 4. зміна статута товариства, 5. вибір нового Видїлу, 6. внесеня.

Коли би в означенім часї не явилось приписане число членів, відбудуть ся помимо § 13 статута о год. 7 в тім самім місци і з тим самим дневним порядком другі загальні Збори, яких рішеня будуть правосильними без огляду на число присутних членів.

У Львові, дня 12 мая 1916.

За Видїл тов. „Руська Захоронка“:

О. Федусевич, секретар. Гриньовська, заст. предсїдательки.

○ Кружок ім. Б. Грінченка уладжує в неділю, дня 14. мая с. р. о год. 5 по полудни в сали „Сокола-Батька“, ул. Руська 20. при помочи учительського збору силами шкільної дітвори Концерт в честь Б. Грінченка. Програма: Вступне слово—Вп. Управитель школи М. Сіяк. 1) Весняний марш—хор. 2) Грінченко: „Боротьба за рідний край“ — деклямация I. кл. 3) Чорна ріля ізорана і де Днїпро наш — хор. 4) Журба і Садок вишневий — соля IV. кл. 5) Шевченко: „Іван Підкова“ — декл. IV. кл. 6) Із за синїх Карпат—хор. 7) Фантастичний образок на одну дію.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 10. мая 1916.

На російськім і балканськім фронтї нїчо нового.

На італїйськім фронтї.

Зміцнена діяльність артилерії тривала також і вчера на більшій части фронту. Оживлена діяльність була головно в відтинку Дольомітів між Пелтештайн і Бухештайн. Італїйський летун кинув вчера передполуднем дві бомби на ринок і катедральну площу в Ґориції. В наслїдок того згинуло 2 цивільні особи а 33 ранено.

Заступник шефа Генерального Штабу
фельдмаршал-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

Нїмецькі лїтаки обкидали бомбами Дункерку і зелїзничі уряджeня коло Адінкерк. На західнім березї Мози Французи по полудні пішли приступом коло височини Мертвий Чоловік, а вечером на полудневий схід від височини „304“. Оба наступи зломано причім ворог поніс значні втрати. Баварська стежа полонила в лїсї Намар 54 Французів. Число нераненних французьких полонених, що дістались в неволю в борбах о височину „304“ від дня 4. с. м. зросла до 53 офіцерів і 1515 жовнїрів.

На східнім березї Мози в околиці лїса Коілєт йшли через цїлу ніч бої на ручні ґранати. Наступ Французів в тім лїсї відперто.

На східнім фронтї.

На північ від двірця в Сельбурґ здобули ми 500 метрів ворожого становиска. Притім полонено 309 бранців та здобуто кілька машинових крісів і метачів мін.

На балканськім фронтї.

Нїчо замітного.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидор Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.

